Seçme Şiirler

Cahit Külebi

Kamyonlar kavun taşır ve ben
Boyuna onu düşünürdüm

ADAM

ADAM YAYINLARI
©
Adam Yayıncılık ve Matbaacılık A.Ş.

Birinci Basım Eylül 1997

Kapak Tasarımı: Mehmet Ulusel

Kapak Fotoğrafı: Lütfi Özkök

97.34.Y.0016.638
ISBN 975-418-448-8

Derleyen : Memet Fuat

Cahit Külebi

Seçme Şiirler

ADAM

ISTANBUL

Kamyonlar kavun taşır ve ben
Boyuna onu düşünürdüm,
Kamyonlar kavun taşır ve ben
Boyuna onu düşünürdüm,
Niksar'da evimizdeyken
Küçük bir serçe kadar hürdüm.

Sonra âlem değişiverdi
Ayrı su, ayrı hava, ayrı toprak.
Sonra âlem değişiverdi
Ayrı su, ayrı hava, ayrı toprak.
Mevsimler ne çabuk geçiverdi
Unutmak, unutmak, unutmak.

Anladım bu şehir başkadır
Herkes beni aldattı gitti,
Anladım bu şehir başkadır
Herkes beni aldattı gitti.
Yine kamyonlar kavun taşır,
Fakat içimde şarkı bitti.

HASRET

Şimdi tarlalarda güneş vardır,
Karlar donmuştur otların uçlarında,
Artık akşamları dinlenemem
Başım avuçlarında.

İçi korku dolu kış gecesi
Hiç yatağın yok mu sıcak!
Dağları dolduran kır çiçeği
Hangi rüzgârlar seni koklayacak!

Saçlarımı kesip rüzgâra atacağım!
Ta ki haber götürsün bir gün sana!
İçimde bir şeytan var, diyor ki
Aklına ne gelirse yapsana.

Ben bu şiiri yazdım atlı talimde
Bulunduğum şehir İstanbul'du,
Ağır ağır kar yağıyordu,
Atımın yelesi bulut renginde.

HİKÂYE

Senin dudakların pembe
Ellerin beyaz,
Al tut ellerimi bebek
tut biraz!

Benim doğduğum köylerde
Ceviz ağaçları yoktu,
Ben bu yüzden serinliğe hasretim
Okşa biraz!

Benim doğduğum köylerde
Buğday tarlaları yoktu,
Dağıt saçlarını bebek
Savur biraz!

Benim doğduğum köyleri
Akşamları eşkıyalar basardı,
Ben bu yüzden yalnızlığı hiç sevmem
Konuş biraz!

Benim doğduğum köylerde
İnsanlar gülmesini bilmezdi,
Ben bu yüzden böyle naçar kalmışım
Gül biraz!

Benim doğduğum köylerde
Kuzey rüzgârları eserdi,
Hep bu yüzden dudaklarım çatlaktır
Öp biraz!

Sen Türkiye gibi aydınlık ve güzelsin
Benim doğduğum köyler de güzeldi
Sen de anlat doğduğun yerleri,
Anlat biraz!

SIVAS YOLLARINDA

Sıvas yollarında geceleri
Katar katar kağnılar gider
Tekerleri meşeden.
Ağız dil vermeyen köylüler
Odun mu, tuz mu, hasta mı götürürler?
Ağır ağır kağnılar gider
Sıvas yollarında geceleri.

Ne, yıldızlar kaynaşır gökyüzünde,
Ne, sevdayla dolar taşar gönüller.
Bir rüzgâr eser ki bıçak gibi
El ayak şişer.
Sıvas yollarında geceleri
Ağır ağır kağnılar gider.

Kamyonlar gelir geçer, kamyonlar gider
Toz duman içinde,
Şavkı vurur yollara,
Arabalar dağılır şoförler söver,
Sıvas yollarında geceleri
Katar katar kağnılar gider.

HARP İÇİNDE

Babalar evlerine mahçup döndü her akşam
Harp içinde.
Anaların sütü kesildi,
Çocuklar ağladı,
Erkekler askere gitti.
Kadınlar bir deri bir kemik.
Harp içinde kızlar sarardı.

Savaşanlardansa
Ancak bir hatıra kaldı.

ÇARŞI

Mezarımı çarşının ortasına kazsınlar
Akça kadınlar
İnce kadınlar
Başucuma gelip ağlasınlar.

Mezarımı çarşının ortasına kazsınlar
Üstünden dostlar geçsinler
Çocuklar oynasınlar.

Ben öldükten sonra
Ben öldükten sonra
Dostlar yaşasınlar.

ADAMIN BİRİ

I.

Çifte koştuğun öküzler,
Senin kadar yorgun değil kardaş!
Sen ki kış ve yaz düşünceli
Sen ki kış ve yaz yalnayak!

Ne esnaf ne tüccar ne efendi
Senin kadar değil düşünceli
Senin kadar yorgun değil kardaş!
Sen ki kış ve yaz düşünceli,
Sen ki kış ve yaz yalnayak!

Sevmesi sana mahsustur
Yüreğin hükmedince,
Boynunun damarları kabararak
Türkü söylersin söyleyince,
En iyi sen gülersin,
Ölürsün öl deyince,
Sana mahsus çalışmak.
Sen ki kış ve yaz düşünceli,
Sen ki kış ve yaz yalnayak!

II.

Sırtında meyve küfesi,
Başında hasır şapka,
Dolaşır durursun akşama kadar
Sokaklarda.

Kadınlar görürsün incir gibi,
Utanır incire yemiş dersin.
Evler görürsün saraylar gibi
İçini bilemezsin.

Yükün hafifleyince akşamüstü
Sessizce dönersin yattığın hana,
Rahat bir döşek serer kahve peykesi
Kemikleri sızlayana.

Uykular da sinemalar gibidir
Ablak yüzlü kadınlar terini siler.
Halden armut alırsın beş liraya,
Memleketten gelir hemşeriler.

Sırtında meyve küfesi,
Başında hasır şapka,
Dolaşır durursun akşama kadar
Uykularda.

YİRMİNCİ YÜZYILIN İLK YARISI

Yirminci yüzyılın ilk yarısı
Ölüm çağı oldu
Zulüm çağı oldu
Yalan çağı oldu.

Yirminci yüzyıl insanları
Asıp kestiler
Kesip biçtiler
Tepeler gibi ölü yığıp
Deryalar gibi kan içtiler.
Çocukları ağlattılar
Kadınların ırzına geçtiler.
Yirminci yüzyıl, insanların
Ağlamasın da kimler ağlasın!

UÇAK YOLCULUĞU

Bir uçağım olmalı benim
Binip üstüne binip üstüne
Şu dünyayı gezmeliyim,
Gidip Akdeniz kıyılarına
Merhaba demeliyim
Sıcak sıcak denizlerde
Çimen gemici çocukları.
Bir uçağım olmalı benim
Binip üstüne binip üstüne
Daha uzaklara gitmeliyim,
Ta Fransa'ya, Berlin'e.
Selam demeliyim dört iklimden,
Özgürlük için dövüşmeye gelenler
Ölümlü günler bitti mi
Öten tüfekler sustu mu
Kazanlarda sıcak aşlar pişti mi?

Bir uçağım olmalı benim
Binip üstüne binip üstüne
Diyar diyar gitmeliyim.

MEHMET ALİ

Mehmet Ali'yi anası
İşe giderken doğurdu
Savaş bitiminden üç ay önce.
Az süt emdi Mehmet Ali,
Az ışık gördü,
Az ısındı,
Duydu anasının yorgunluğunu,
Bol bol uyudu Mehmet Ali
Çocukların bedava uykusunu.

Zeytinyağı ve ekmek kadar
Kıttı özgürlük memlekette.
Büyüdüğü zaman akranları Mehmet Ali'nin
Her şey bol olur elbette.

MEHMET ALİ'NİN BEŞİĞİ SALLANIYOR

Mehmet Ali'nin beşiği sallanıyor,
Anası bulaşık yıkıyor
Ben ninni söylemesini bilmem
Mehmet Ali ağlıyor.

Kaynamayan kazanı ben neylerim
Taşmaz olur.
Ağlamayan oğlanı ben neylerim Mehmet Ali'm.
Büyüyünce de uyur.

Mehmet Ali'nin beşiği sallanıyor,
Uzaklardan haberler geliyor.
Sallanı sallanı Mehmet Ali'm.
Büyüyor.

OTOBÜS

Hey yol üstündeki otobüs
Karoserin ne yeni!
Kız gibi motorun var,
Benzin kokuyorsun
Lastiklerin sağlam.

Uçup gider misin şoförün olsam?

TABANCA

Bir nagant tabancam olsa benim
İnce bilekli yâr!
Dünyaya eyvallah etmem
Altın yürekli yâr!

Çocuksun gülüp söylersin,
Uçan kuşlara benzersin,
Ben ölürsem eğer neylersin
Telli duvaklı yâr?

ÇİÇEKLE KONUŞMA

Artık ne pencerem var seni koyacak
Ne masam,
Sevgilim de yok bu şehirde
Çiçek seni alıp ne yapsam?

YURDUMUZ

Pasin'lerdeki köyümüzün
Sokakları beyazdı;
Pasin'lerdeki köyümüzün
Sokakları beyazdı;
Sonra ovalar gördüm ki
Ya çöldü, ya ayazdı.

Uzak ovalar
Çorak ovalar
Göklerinde uçan koca uçaklar
Nereye giderler, nerden gelirler?

Türkiye bayrağımız gibi
Dalga dalgadır;
Türkiye bayrağımız gibi
Dalga dalgadır;
Sıvas kiliminden yolları
Gökte yıldız kadar köyleri vardır.

Uzak köyler
Harap köyler
Uzak köylerimizde doğan hemşeriler
Neler konuşurlar,
Neler düşünürler,
Ne yerler?

Ya yurdumuzun kadınları
Hep yanık tenlidirler;
Ya yurdumuzun kadınları
Hep yanık tenlidirler;
Hepsi de çınar gibi
Yahut veremlidirler.

Uzak kadınlar,
Sıcak kadınlar,
Ya onların doğurduğu karacaoğlanlar,
Çiftçiler, balıkçılar, çobanlar.

ÇARE

Bu yerlerin havası ağacığım
Bize yaramadı.
Günden güne zayıflıyoruz
Ne üst ne baş kaldı.

Sen her gün akşama kadar ağacığım
Anaya hasret, babaya hasret,
Ekmeğe, insan yüzüne,
Sokaklara hasret.

Lavanta kokuları gelir uzak mahallelerden,
Yel estikçe sıra sıra kavaklar sallanır,
Bir yoksulluk, bir yalnızlık, bir gurbet
İnsan nasıl olsa katlanır.

Türkiye uçsuz bucaksız ağacığım!
Bu yerlerin havası bize yaramadı,
Kalkıp başka şehirlere gidelim artık
Çare kalmadı.

RÜZGÂR

Şimdi bir rüzgâr geçti buradan
Koştum ama yetişemedim.
Nerelerde gezmiş tozmuş
Öğrenemedim.

Besbelli denizden çıkıp
Kıyılar boyunca gitmiştir.
Tuz kokusu, katran kokusu, ter kokusu
Yüreğini allak bullak etmiştir.

Sonra başlamış tırmanmaya dağlara doğru
Bulutları koyun gibi gütmüştür,
Okşayıp otları yaylalarda
Büyütmüştür.

Köylere de uğradıysa eğer
Islak, karanlık odalarda beşik sallamıştır
Güneş altında çalışanlara
İmdat eylemiştir.

Sonra başlayıp alçalmaya ovalara doğru,
Haşhaş tarlalarında eflatun, pembe, beyaz,
Kıraçlarda mavi dikenler...
Toz toprak gözlerine gitmiştir.

Kentlere de uğramış ki yanımdan geçti.
Haşhaş çiçeğine benzer kızlar görmüştür.
Bir gülüş, bir tel saç, allık pudra
Alıp gitmiştir.

Şimdi bir rüzgâr geçti buradan
Koştum ama yetişemedim.
Sorsaydım söylerdi herhalde
Soramadım.

CEBECİ KÖPRÜSÜ

Cebeci köprüsünün üstü
Karınca yuvasına benziyor.
Hamallar, körler, topallar
Oturmuş nasibini bekliyor.

Cebeci köprüsü yüksek,
Altından tren geçiyor.
Ya benim aklımdan geçenler?
Kimse bilmiyor.

Şu dünya güzelim dünya
Tıkır tıkır işliyor,
İnsanlar insanlar insanlar
Neden böyle çekişir durur?
Aklım ermiyor.

Cebeci köprüsünün korkulukları
Kara boyalı.
Daha böyle köprülerden geçersin çok
Cahit Külebi!

ŞİMDİ

Şimdi dünyada
Bazı insanlar
Eğilmiş kitapların üstüne
Düşünmektedir.

Bazısı uykuda
Bazısı iş başında
Bazısı gurbette
Bazısı eğlenmektedir.

Bazı insanlar
Can çekişmektedir.

Şimdi dünyada
Bazı kadınlar
Ak südü dolap dolap
Çocuğunu emzirmektedir.

Bazı ekinler
Bazı ağaçlar
Bazı kuzular
Büyümektedir.

Bazı insanlar
Kötülük düşünmektedir.

Şimdi dünyada
Bazı insanlar
Gözleri pırıl pırıl
Vücutları ıslak
Sevişmektedir.

Bazı kağnılar
Bazı trenler
Bazı uçaklar
Gelip gitmektedir.

Şimdi dünyada
Bu şiiri yazan
Hepsini görmektedir.

YAKINMA

Bir halin var seviyorum
Küçük ellerinden daha çok,
Bir halin var özlüyorum
Sıcak dudaklarında yok.

Yıldızlı gözlerinden ayrı ufuk
Bir halin var düşünüyorum,
Bir halin var gülüyorum
Arsız burnundan çocuk.

Bir halin var üzülüyorum.

KADINLAR

I

Geçen gün aklıma geldi
Kadınlar da güzeldir dedim,
Seneler var ki ben onları
Ne yalan söyleyim düşünmezdim.

Semaver nasıl kaynar fıkır fıkır,
Öylesine kaynar kadınların içi,
Çiçeklenmiş narin ağaçlardır.
Isıtırlar insanı güneş gibi.

Öyleleri var ki hey Allahım hey!
Geç karşıdan bak,
Ak topuk beyaz gerdan,
Tüy döşekler kadar yumuşak.

Hiç hovarda meşrep değilim
Kim ne derse desin,
Ben öldükten sonra da bu mısralar
Kadınlara yadigâr olsun.

II

Şu kadınlar ne biçim mahluk
Sardıkça sarıyor beni,
Zilzurna sarhoş ediyor,
Üst üste içilen kadehler gibi.

Bir karısı var komşumuzun
Akşamları çiçek suluyor,
Ellerinden su döküldükçe
Kırmızı çiçekler daha kırmızı
Maviler daha mavi oluyor.

Bir komşumuzun da kızı var
Gece gündüz türkü söylüyor,
Ya doktor ya mühendis diyor da
Başka bir şey demiyor.

Geçen gece rastgeldim birine
Uzun uzun içini döktü,
Sevdalısı bırakmış peşini
Dünya zindan olmuş gözüne.

Yuvarlana yuvarlana bulutlar
Akıp gidiyordu başımızın üstünden,
Kırlangıçlar gibi ışıklar bizi
Okşayıp okşayıp kaçıyordu,
Öylesine sakindi ki gece
Sesi öylesine sıcaktı ki
Götürüp eğlendirmek geçti içimden.

III

Sade bunlar mı Cahit Külebi!
Doğup büyüdüğün Niksar'da
Kadınlar görmedin mi?
Kaybolur gider sanırdın
Tarla çapalarken güneş altında;
Karanlık odalarda tütün dizerken
Yanıp sönerdi ıslak ıslak
Yeşil tütün renginde gözleri.

Sade bunlar mı Cahit Külebi!
Kayseri'de, Adana'da, İzmir'de
Kadınlar görmedin mi?
Bir yırtık mendile benzerdiler,
Öyle kadınlar ki ekmek uğruna
Daha önce kızlıklarından
Renklerini verdiler.

Sade bunlar mı Cahit Külebi!
Sıvas'ın Yıldızeli taraflarında
Ya o gördüğün genç kadın!
– Öyle sabırlı, öyle sessiz... –
Yüzüne ağlayarak bakardın.

Otuzuna bile basmadan, dostlar!
Ölüp gidersem
Ardımdan ağlamayın!
Yalnız kadınlar için,
Yalnız onlar için ağlayın!

DENİZ KIYISI

Deniz kıyısında bir yelkenli var
Yarısı sarı, yarısı mavi.
Denizin üstü dümdüz, bembeyaz
Kâğıt gibi.

Denizin kıyısında bir kadın var
Yere çömelmiş
Bir memesi dizine değer
Bir memesi boşta,
Saçlarından su damlıyor
Kuşlar geçiyor gözlerinden
Bir uçuşta.

Keskin bir koku gibi limandan
Geliyor insanların sesi,
Vuruşunu kalplerin duyuyorum,
Kâğıt gibi dümdüz, bembeyaz
Denizin üstü.

ÇOCUKLAR

I

Ağacığım senin kaderin
Bütün çocukların kaderi.
Neler etmedi yirminci yüzyıl
Sabi sübyan demedi.

Bir nazlı kuşa benzer
Çocuk dediğin.
Ev ister ekmek ister,
Öpülmek okşanmak ister.

Ağacığım şu dünyanın üstünde
Bir sürü şehir vardır.
Taşlanmış kuşlar gibi tedirgin
Dolaşan çocuklardır.

Masmavi dumanlar tüter
Onların gözlerinde,
Kara çalılara benzeyen bacakları
Toz toprak içinde.

Babası öldü gitti çoğunun
Yahut da çarmıhlara gerer kendini,
Çoğunun anası mendil bile bulamaz
Saçlarıyla siler terini.

Ağacığım senin kaderin
Bütün çocukların kaderi.
Neler etmedi yirminci yüzyıl
Sabi sübyan demedi.

II

Benim küçük eşkıyam, yavru ceylan!
Bu zayıf kolların, bacakların,
Gün geçtikçe büyür, kuvvetlenir,
Dalları gibi ağaçların.

Öyle bir fırla ki sokaklara
Gölgen yetişemesin,
Duvar diplerinde seril uyu
Vücudun güneşlesin.

Dur bahçelerin önünde geceleri
Çiçekleri kokla.
Rüzgârı çek çiğerlerine
İşlesin körük gibi.

Aydınlık pencereler nasıl yanarsa
Öyle ışıl ışıl yansın gözlerin,
Rüzgâr gibi yelken gibi ol
Kenti inletsin türkülerin.

Bak dünyamız da güzel ayışığı da
Geceler de gündüzler de güzel,
Gel hep birlikte büyüyelim
Ağacığım gel.

Benim küçük eşkıyam, yavru ceylan!
Bu zayıf kolların, bacakların,
Bir gün gelir büyür, kuvvetlenir
Dalları gibi ağaçların.

KUŞUN HİKÂYESİ

Evin önünde hark vardı,
Harkın üstünde alçacık köprü,
Köprünün üstündeki çocuklar
Hayalet gibi bir kuş gördü.

Eğilip baktık tahtalar arasından
Uzaklardan gelme bir garip kuş.
Kuzgun gibi, balıkçıl gibi bir şey,
Köprünün altına yorgun düşmüş.

Kutupların, denizlerin, romanların
Sihrini taşıyordu.
Biz ona bakıyorduk, o bize
Korkusuyla karanlık ormanların.

Kimimiz değnekle dürte dürte...
Kimimiz de kaynar su döktük,
İşedik bir güzelce üstüne,
Garip kuşu öldürdük.

Yaralı bir gemi gibi yüze yüze
Köprünün dışına çıktı.
Vura vura eğlendik,
Attık birbirimize.

Uzaklardan gelme garip kuş
Mürekkep rengi gözlerinle
Artık dünyamızı göremezsin!
Bağrışmamız gitmez kulaklarına,
Yaprakların arasında güneşe karşı
Çiftleşemezsin.
Dişiysen yumurtlayamazsın da!

Böyle deyip kuşun dört yanında
Akşama kadar hora teptik,
İnsan olduğumuzu iyice
Garip kuşa öğrettik.

YOLCULUK

Gideceksin buralardan gün gelecek,
Yavaş yavaş kaybolacak bindiğin tren,
Eriyen karlar gibi içinden
Bütün sıkıntıların akıp gidecek.

Bağdaş kuracaksın bir tahta sıranın üstüne
Yolculara, merhaba, diyerek
Ardın sıra kaçan kırları seyrederek
Coğrafya derslerini hatırlayacaksın yine
Adını bilmediğin nehirlerden geçerek.

Bir dikili ağacın bile yok yeryüzünde
Ama bir memleketin var sevilecek!
Eriyen karlar gibi içinden
Bütün sıkıntıların akıp gidecek

Ağlamayacak kimse ardından, gülmeyecek!

ZERDALİ AĞACI

I

Havalar güzel gidiyor
Sen de çiçek açtın erkenden
Küçük zerdali ağacım,
Aklın ermeden.

Bak kurt gibi kalın yapılı
Görmüş geçirmiş ağaçlara
Küçük zerdali ağacım,
Pişman olursun sonra.

Şimdi okşar da hafif hafif
Bir gün yerden yere çalar rüzgâr
Küçük zerdali ağacım,
Bakma güzel gitsin havalar.

Sallansın dalların çocuklar gibi
Bakma güneş ısıtsın varsın
Küçük zerdali ağacım,
Sonra donarsın.

Zemheride bahar mı olur
Akşamları seyret anlarsın
Sakın erkenden çiçek açma
Küçük zerdali ağacım.

II

Kar yine başladı yağmaya
Küçük zerdali ağacım,
Ne soran ne arayan bulunur
İnsan naçar kalmaya.

İnceydin sevgilimin bileklerinden
Daha maviydi damarların
Üşüyor musun karanlıkta
Küçük zerdali ağacım.

Düşün bir kere, yaz günlerini
İnsanlar doldurmuş sokakları
Güneşle kucak kucağa
Hafif bir toz kaplamış yaprakları.

Düşün bir kere, çiçek içindesin.
Bir kız alıp göğsüne takmış,
Düşün bir kere, meyve vermişsin
Çocuklar dallarına çıkmış.

Düşün bir kere, büyümüşsün, gelişmişsin,
Senden kayık yapmışlar;
Küçük bir bulut yelkenin sanki
Denize bırakmışlar.

Şimdiyse senin halin
Ölümden acı,
Karakış ortasında
Küçük zerdali ağacı.

KARACAOĞLAN'A

Bacanak, senin sevdiğin
Kızların gelinlerin
Kemikleri sürme oldu amma
Yaşadı türkülerin.

Sevmeye Hörü'nün beli
Yürüyüşü Esme'nin
Bacanak, Elif'i unuttun mu?
Erciyes'te gördüğün gelin.

Her sabah her sabah kalkıp
Ardı sıra göçlerin
Şimdi de yurdumuzda
Geziyor türkülerin.

NURULLAH ATAÇ'A

Recaizade Ekrem Bey bile
Yıllarca dillerde dolaştı durdu,
Bakî'ler Nâilî'ler devrinde
Gelseydi o mülke üstad olurdu.

En iyi konuşan dilimizi
Hızır gibi boyuna genç olan
Nasıl anlarsa bostancı karpuzdan
Öylece tanıyan şiirimizi.

Öylece büyüten neslimizi
Hiçbir şeye boyun eğmeden
Görse bari bizim de devrimizi
Ölmeden.

DOSTLARA TÜRKÜ

Dostlarım bilin ki burda
Bir fakir Cahit Külebi
Garaja çekilmiş hurda
Paslanmış kamyonlar gibi
Bekler durur Ankara'da.

Ne kadın, ne aşk, ne kumar
Ne çalışmak, akşama dek;
Yüz vermez oldu sokaklar
Bir bardak su, biraz ekmek,
Yaşa yaşadığın kadar!

Gel be dünyalık hevesim
Sokul bir parça yanıma!
Toplasalar çıkmaz sesim
Bütün kızları başıma,
Gelmez elimi süresim.

Hasreti yeşerten, ufak
Ufak esen mavi rüzgâr
Nerde rüyalı ve uzak
Bıldır gezdiğim tarlalar!
Dul bir kadın kadar sıcak!

YURDUM

1917 senesinde
Topraklarında doğmuşum,
Anamdan emdiğim süt
Çeşmenden, tarlandan gelmiş,
Emmilerim sınırlarında
Seninçin dövüşürken ölmüşler,
Kalelerinin burcunda
Uçurtma uçurmuşum.
Çimmişim derelerinde,
Bir andız fidanı gibi büyümüşüm
Topraklarının üstünde.

Koca koca kamyonlara binmişim
Daha büyük şehirlerine
Okumaya gitmişim,
Eşkıyalar yolumu kesmiş,
Alacak şey bulamamışlar.

Topraklarının üstünde
Top oynamış, âşık olmuş, düşünmüş
Ahbap edinmişim.

Kederlendiğim günler olmuş
Naçar dolaşmışım sokaklarında
Sevinçli günlerim olmuş
Başım havalarda gezmişim.

Bağrımı açıp ılgıt ılgıt
Esen serin rüzgârlarına
İlkönce kıyılarından
Denizi seyretmişim
Issız çorak ovalarında
Günlerce yolculuk etmişim.

Ağladığım senin içindir!
Güldüğüm senin için;
Öpüp başıma koyduğum
Ekmek gibisin!

ÖLÜMLÜ İNSANLAR İÇİN

Hepiniz öleceksiniz!
Tanrı katına çıkacaksınız utanmadan!
Ruhlarınız koyup kaçacak sizi!
Topraklara gömüleceksiniz.

Kurtlar, böcekler, solucanlar
Sevinçle saldıracak üstünüze.
Elleriniz bomboş kalacak,
Kimse bakmayacak resminize.

Sevilmiş kadınların hayali
Dumanlar gibi dağılacak;
Faydaydı, şöhretti, merhametti
Semtinize uğramayacak.

Gözleriniz yok artık!
Dünyamızı göremeyeceksiniz!
Okşamak, gülmek, konuşmak
Yok olmuş bir selde yüzeceksiniz,

Yavaş yavaş çürüyeceksiniz.

ATATÜRK'E AĞIT

Edirne'den Ardahan'a kadar
Bir toprak uzanır,
Boz kanatlı üveyikler üstünden uçar
Ardahan'dan Edirne'ye
Edirne'den Ardahan'a kadar.

Kopdağı'nda akar bir çeşme var
Serçe parmak kalınlığında suyu
Haram etmiş gece gündüz uykuyu
Akar da akar.

Samsun'un evleri denize bakar
Sokakları yosun içinde.
Çaparlar, takalar, mavnalar
Bilyalar gibi suyun yüzünde
Bir iner bir kalkar.

İstanbul'dan bir yâr sevdim
Adamı günaha sokar.

Savaştepe Köprüsünden geçen trenler
Sel olur İzmir'e akar.
İzmir'in denizi kız, kızı deniz
Sokakları hem kız hem deniz kokar.

Bu toprak bizim yurdumuzdur
Deli gönül yücesine çıkar,
Bir üveyik olur uçar gider
Ardahan'dan Edirne'ye
Edirne'den Ardahan'a kadar.

Amasya'ya benzin yüklü bir yaylı geldi
Yağmurlu bir günde.
Devrisi gün silah çattılar
Candarmalar hükümetin önünde.

Kemal Paşa çıkageldi
Bir alevdir aldı gitti yurdumuzun gönlünde
Çorap gibi söküp attı
Düşmanları ordumuzun önünde.

Bu ne inançtı ki Gazi Paşa!
Atının teri kurumadan
Sürüp gittin yeni yeni savaşların peşinde!

Davullar zurnalar döğende
Ben seni hatırlarım!

Binip trene gezende
Ben seni hatırlarım!

Tam iki yaşımdaydım
Düşman İzmir'e girende!

Ben de gelecektim ama anam koymadı.
Küçüksün oğul dedi.
Ben giderim ana bırak dedim.
Gideceğin bu yol dedi.

Şimdi büyüdüm sürüp geldim
Felek koydun ise bul dedi.

SON

Şiir beklemeyin gayrı benden
Ey dünyadan gelip geçecek dostlar!
Uykusuz gecelerimi başıboş atlar gibi
Salıverdim ama ne çıkar!

15'le 20 arasında
Bir rüzgâr esiyor, ne rüzgâr bilmezsiniz!
Sonra her şey yavaş yavaş çoraklaşıyor
İnsanın kafasında.

Yarış eden atların yelesinde
Savrulan toz idim.
Kızların ellerinde, saçlarında, dizlerinde
Yiğitlerin kollarında güç kuvvet idim
Türküydüm çocukların dillerinde.

Derdim ki – Ak be sıcak kan damarlarımda!
Sınırlardan duyulsun sesin!
Böyle akar bahar gelince
Irmakları bu memleketin!

Derdim ki – Yeşer, yeşer zerdali ağacım!
Nazlı nazlı, pembe pembe, beyaz beyaz,
Harmanların teçlerin kokusunu
Derdim ki, getir bize sıcak yaz!

Derdim ki – Öpüş hatırım için güzel kız!
Öpüş ki gençliğin hakkını alsın!
Çalışın yurttaşlarım, çalışın kardaşlarım!
Derdim ki, güzel yurdum muammer olasın!

Bakar bakar da vadilere
Akşamları ışıktan şehirler kurardım,
Dolsun isterdim insanlar akın akın
Yıkanıp sütliman denizlerde.

Uykusuz gecelerimi başıboş atlar gibi
Salıverdim ama ne çıkar!
Şiir beklemeyin gayrı benden
Ey dünyadan gelip geçecek dostlar!

PARİS

Paris deyince aklıma
Boğuk sesli bir kadın gelir.
Şarkı söyler uykusuzluğa
Göğsü bir iner bir yükselir.

İçi sıkılır müşterilerin
Yine de hepsi kadını dinler,
Vefasızlık üstüne bir şarkı
Olur mu kalkıp gitsinler.

Işıklar kadehlerde
İçilmeyi bekler kapkara,
Su katılmış rakı gibi bir duman
Çöker mi üstelik sokaklara.

Bu kadın dumadan sabaha kadar
Aşk ile şarkısını söyler,
Ben gitmedim ama Paris'e
Gidenler gördüler.

TOKAT'A GİRERKEN

Tokat'a girerken bir derin
Vadi var her taraf yeşil,
Tokat'a girerken bir derin
Vadi var her taraf yeşil.
Ben hep gece geçtim ordan
Bir su gibi dibinden ekinlerin.

Sessizlik orda çın çın öter,
Tarlalar yavaşça dalgalanır.
Sessizlik orda çın çın öter,
Tarlalar yavaşça dalgalanır.
Ne kin, ne hasret, ne başka şeyler!
Çünkü insanlar uzaktadır.

Kıyıda bir değirmen, sahibinin
Sakalından daha ak damı,
Kıyıda bir değirmen, sahibinin
Sakalından daha ak damı,
Çördükler, cevizler, iğdelerin
Gidin bakın gölgeleri orda mı?

Alın beni, bırakın o vadiye
Belki yüzyıllarca yaşarım.
Alın beni, bırakın o vadiye
Belki yüzyıllarca yaşarım.
Şu bizim Külebi n'oldu diye
İsterse sormasın ahbaplarım.

KÜÇÜK HABERCİ BULUT

Şimdi İstanbul'dan uzakta
İstanbul'u yaşamak ne hoş.
Al başını deli düşünce
Atlar gibi başıboş.

Önce çık Köprü'ye Haydarpaşa'dan
Köprü'de kadınlar bir hoş.
Etekleri rüzgârla kardeş
Gözlerinde balıklar sarhoş.

Sonra Laleli'ye, tramvaylar
Ağzına kadar dolmuş.
Git bakalım, bulacak mısın
Gençliğini, ne olmuş?

Küçük haberci bulut, sen
Yosunlar kadar mayhoş
Kızları hatırlatma şimdi.
Bir varmış, bir yokmuş.

FARENİN ÖLÜMÜ

Umutsuzdu, yalnızdı, hali yoktu,
Canı çok yanıyordu günlerden beri.
Ne alnında dolaşan bir dost eli
Ne yardım isteyecek kimsesi vardı,
Ne tanrısı, ne de peygamberi.

Günlerdir karanlık deliklerde
Yanıp sönüyordu gözleri.
Sevinç değil ki paylaşılsın
Kendi kendinindi kaderi.

Sürüne sürüne dışarı çıktı.
Kıvrıldı ateşte pençeleri.
Kurtuldu rahat etti farecik,
Rahat etti dişleri.

Kibardı, incecikti kuyruğu,
Vücudu, küçücük pençeleri.
Bir makara gibi çözüldü,
Unuttu kedileri.

Farecik! Nazlıcık! Garipçik!
Canı çok yanıyordu günlerden beri.
Kibardı, incecikti kuyruğu;
Boş koydu delikleri.

Bir varken bir yok oldu,
İşte dünyamızın işleri.

KAYIP SEVDA

Bir yandan türkü söyler
Bir yandan yürür ağlayarak,
Sevdası rüzgâr gibi iter
Dere boyunca yalnayak.

Nilüferler gibi solgun *Ophelia!*
Yanaklarına yapışır saçları.
Açılır etekleri suyun yüzünde,
Seyrederdi söğüt ağaçları.

İnsan kalbi o zamanlar da vardı,
Daha küçüktü, daha kırmızıydı ama şimdikinden
Kopardılar kalbini *Ophelia*'nın
Nilüferler gibi sarardı.

Şimdi de kızlar sokaklarda,
Minnacık eller, ayaklar, saçlar.
Ama nerde onlar, nerde *Ophelia*
Nerde evvel zaman içindeki aşklar.

Sevdamız kayboldu zamanlarda.
Dişi ceylanla erkek ceylan
Ayrı yönlere koşar gider.
Bir sevişmek kaldı romanlarda.

TEK TANRI SEVİ

Gündüz Akıncı'ya

Erzurum'dan kalkar bir uçak
Hay benim yoksul memleketim!
Yüzlerce mil ne od ne ocak,
Ne orman, ne bahçe bir dilim,
Dağlar omuz omza kayalık çorak.

Yuvarlak dünyamız boşlukta,
Issız dağlarda iki bitki.
Biri al gelincik sarhoşlukta,
Biri yanmış yakılmış dikendi ki
Artık yeryüzünde iki nokta
Bile değil bütün izleri şimdi.

Değirmen suları boşa aktı.
Ham meyveler döküldü dallarından.
Boranlar yatırdı başakları,
Çocuklar ürktü masallardan.
Artık şehirlerin içi boş kaldı.

Tek tanrı varsa o da sendin.
Biliyordu bunu Amenofis bile.
Nazlısı, birtanesi Nefertiti için
Döndürmüştü koca Mısır'ı tek Tanrılı dine
Gelince Anadolu'dan o incecik gelin.

Biz Artvin'dik, Erzurum'duk, Çemişkezek'tik.
Biz bu çorak topraklardık, ne od ne ocak...
Yıllarca buğday yerine yıldız ektik,
Bulut devşirdik kucak kucak.
Belliydi her savaşta yenilecektik.
Şimdi söyler de ağlarım ancak.

VARSAĞI

Bir ucu yollara bağlı
Küçük daracık bir oda,
Ömür tükenir yollar bitmez
Taşıtlar gibi eskir insanlar da.

Yollar bitmeden yollar başlar
Tekerler değil döner başın.
Irmaklar gibi çarpına çarpına
Akıp gitmektir işin.

Yürü güzel yol, uzun yol
Yurdumuzu baştan başa dolan!
Sen bir ulu ırmaksın, bir küçük
Kayıktı vaktiyle Karacaoğlan.

Yollar bitmeden yollar başlar
Kağnılar kamyonlar, trenler gemiler.
Küçük daracık bir oda
Kartallar gibi akşamlar iner.

Şehirler bitmeden şehirler başlar,
Yağmur, lokanta, solgun lambalar
Aslı'dan haber yok, Sofu kayıp,
Boğazına dizilir lokmalar.

Dolaşıp durursun Kerem gibi
Çetindir, çetin senin işin.
Böyle kaybolduydu bir zaman
Karacaoğlan adlı kardaşın.

BASMANE

Deniz üç adım ilerinde
– Gidebilirsen git.
Bir rüzgâr esti hayal meyal
– Tutabilirsen tut.

Bir kamyon geldi tozlu yorgun
Dörtyol ağzına yığıldı kaldı.
İşte iki elin, işte kolların
– İşletebilirsen işlet.

Duvarda bir küçük yüz, şavkı vurur
Sinema gibi, ama haber yok.
Anılar durmadan bir şey söyler.
– İşitebilirsen işit.

Buranın adı Basmane,
Yosmaları deli divane,
Türküleri saçlarından beter.
– Avutabilirsen avut.

Bir yanda gece bekler
Bir yanda yorgan döşek.
Saatler deli gibi işler.
– Yatabilirsen yat.

YURT

Tokat'la Niksar arasında
Bir küçük ev görünür uzaktan.
Kütükten duvarlı, önünde çeşme akar,
Yeşermiş gibi topraktan.

Yağmur yağar camlarına dökülür.
Benim yüzümdür çizilen camlarda.
Yalnızlığın sesidir, rüzgâr değil,
Gürgen ağaçlarında.

Allı güllü çiçekler
Elimle dikilmiş bahçesine.
Yürürsem hepsi koşar ardımdan
Çocuklar gibi delicesine.

Gel dere, ak, derim, gürül gürül,
Dağdan aşağı akar gider.
Hayal kurmak istese canım,
Bulutlara bir seslenmek yeter.

Bir uçurtma gelir uzaktan
Yorulmuş, ince, nazlı,
Gülüşler, haberler, hasretler
Gözyaşları içinde gizli.

Siz baksanız bir şey göremezsiniz.
Benim yurdumdur orası.
Ardıçlar, gürgenler, tozlu yollar...
Tokat'la Niksar arası.

YİTMİŞ

Yurdumuzun toprakları gibi,
Yağmur sularıyla akıp gittik.
Ormandık yaktılar bizi
Gençliğimizi bilemedik.

Tarlaydık çatladık kuraktan
Bitkiydik sarardık kaldık.
Minibüstük, dolmuştuk caddelerde
Her gün savaşlara çıkardık.

Köylüydük, kasabalıydık
Damları, kahveleri doldurduk.
Lüksümüz de buydu, acımız da
İşsizlikten yorulduk.

Memurduk fareler gibi.
Odalar, dolaplar, dosyalar...
Daha faydalı olurdu bizden
Saman dolu bir çuvalı koysalar.

Bilgindik, yüce adamdık.
Bilgelik bizden onur duyardı.
Bitmeden yıkılan yapılarımız
El sürülmedik ulu yapıtlarımız vardı.

Tüccardık, yağ çıkardık sinekten,
Tekelerden süt sağdık.
Kim sizi korurdu biz olmasak
Yurda yüce çıkarlar sağladık.

Oğuzlar! at sırtında gelenler!
Bakın, ne yüceyiz Anadolu'da!
Köroğlu bile bir zamanlar
Böyle ilginç olmamıştı Bolu'da.

GİDEN

Ey benim aydınlık günlerim,
Kopup gitmek acı!

Çayır kokusu türküler gibi,
Türküleri işitmek acı!

Bir uçak durur gökyüzünde,
Uçup da gitmemek acı!

Tanrı mı, dost mu, düşman mı?
Ayırt etmek acı!

Kalıcı değiliz şu dünyada,
Düşünmek acı!

BİLİNMEYEN

O ki bardağa dökülen şaraptır
(Bal yoğunluğundadır, sıcaktır, ışıktır).

O ki sabah erken bir bahçedir
(Çayır kokusudur, serinliktir, muttur).

O ki esen yeldir kar erirken
(Çiğdemdir, ağaç çiçeğidir, okşayıştır).

O ki içilen sudur kana kana
(Özlemdir, doymayıştır, kardeştir).

O ki bir yüce ırmaktır akar
(Ürküntüdür, baş dönmesidir, gidiştir).

O ki maviliği belirsiz denizdir
(Buğulanmadır, düştür, sevmekte ölümdür).

O ki bir ince kızdır ak tenli
(Yaşamdır, umuttur, gözyaşıdır).

1979

BİR DAMLA DENİZ

Bir damla deniz, işte görüp göreceğin
Ey yoksunluklardan yola çıkan kişi!
Altmış yıl yaşadın, altı günlük ne kaldı?
Ne kaldı anılardan, acılardan başka?
Ve umutlardan? Bir çıkmaz sokakta
Belki de iki gün sonrası.
Yağmur çizgilerinde izlerken geçmişi şimdi.

İşte mutluluklar, bir damla deniz.
İşte sancılar, kıvranmalar yüce dağlar gibi.
İşte doğa, dişilik kokan doğa, çayır kokan,
Bulut kokan, kuş kokan, rüzgâr kokan...
Gökte ayrı dünyalardı, şimdi.

İşte kadınlar, bir bardak şarap gibi sıcak.
Ne gül, ne zambak, ne karanfildi onlar,
İnce kamışlar gibi gergin, tüy gibi yumuşak,
Sel sularında yansırdılar.
O kadınlar da akıp gittiler şimdi.

Yaşam dediğin çaba mıydı, özveri miydi?
Yoksa yüce dağlardan gelen göçük sesleri miydi?
O uzak dağlar ki, denizdeymiş gibi kütükler kayar,
Şimşekler fışkırır katır nallarından.
O mavi güneşleri bile göremezsin
Sen yaşamı çoktan yitirdin şimdi.

BİR BATAKLIK TÜRKÜSÜ

Sığ sulardaydık. Aydınlıksızdık. Kan ısısındaydık.
Kıl bir yorgandı gökyüzümüz, kavruluyorduk.
Uzaktaydı derin sular, ulaşamıyorduk.
Dağların derin suları yukarıya yükseliyordu, varamıyorduk.
Yoksunduk. Gitgide azalıyorduk, başkaldıramıyorduk.

Damarda kandık, sıza sıza tükeniyorduk.
İnsandık, mutsuzluk emiyorduk. Birbirimizi kemiriyorduk.
Rüzgârdık, durmuştuk. El kadar maviler döküyorduk.
Yağmurduk, kesilmiştik. Dolam dolamdık.
Pörsük memelerdik, sarkıyorduk. Unduk, eleniyorduk.

Topraktık. Avuç büyüklüğünde bin kez çatlıyorduk.
Pınardık. Bir parmak suyumuz bin kez kesiliyordu.
Ağaçtık, bin kez kuruyorduk, kabuklaşıyorduk.
Doğanın koyaklarına bakıyorduk. Oraları bile yeşilsizdi.
Bir tutam dişilik bulamıyorduk.

İnsan yüreğiydik. Usturalarla, sırım çekiyorlardı.
Delikanlıydık, asıyorlardı, tutuşan sarkaçlardık.
Havaydık, boğuluyorduk. Bir yere sızamıyorduk.
Kursaktık, düğüm atıyorlardı. Tıkanıyorduk.
Milyon gemiydik, teker teker batırılıyorduk.

Çiçek açmasıydık; yeşil üstüne, kızıl yağmasıydık,
Sarı yağmasıydık, mor yağmasıydık, mavi yağmasıydık.
Neyleyim ki, bir türlü açılamıyorduk.
Doğanın mı bataklığındaydık biz, kişinin mi?
Anlayamıyorduk.

1974

BİR MUTSUZLUK TÜRKÜSÜ

Sana ırmaklardan bir rüzgâr saç gönderdim,
Bir çift göz gönderdim badem çağlasından,
Bir çift dudak gönderdim, sıcak bir ten
Ayvayla sedef karışmasından.

Sana gençliğimi gönderdim, en etkeni renklerin
Ve çıplaklığı ki, giysilerin en hası.
Küçük yürekler gönderdim sana, gelincikler
Her biri yağmurlarda birer sevgi damlası.

Sana mutsuzluğu, acıyı gönderdim, ozansın,
Sevişmek denli bunlar da gerek.
Eksik olursa sızı, sap yiyip saman çıkarır
Ateşle dağlanmamış yürek.

Sana gecelerden, kara içkiler gönderdim.
Külebi, yakınma ustası, iyilik bilmez ozan!
Doğanın çirkefi bile aranır, anlayacaksın
Şu dünyadan göçtüğün zaman.

1974

ŞİİR ÜSTÜNE BİR ŞİİRİ VE KONUŞMALARIYLA YAZILARINDAN ALINTILAR

ŞİİR YÖNTEMİM

Kimse yazmamı istemedi.
Beş yaşımda kendim başladım.
Bu yüzden düşkünlüğüm yok.
Ayda yılda bir anımsarım.

Saçılır kır çiçekleri
Ağzımı açtığım zaman.
Sonra birleşir üçü beşi
Birer gümüşten mızrak olur
Gökyüzüne doğru atılan.

En çok yurdumdan söz ettim
Doğayla insanla içli dışlı.
Sevinçler, acılar, özlemler...
Hepsi de çatal dişli.

İlk ustam oldu benim halk
Belleğimde akıp giden ırmak...
Köylü diliyle türkü çağırdım
Onlarla gülüp ağlayarak.

İkinci ustamsa doğa
Şiirlerimde alın terim.
Bozkır türküsüyle doldu ciğerlerim.
Taşları düzleyen rüzgâr gibi
Doğayla yontuldu dizelerim.

Üçüncü ustamdı kadınlar.
Tekdüze yaşantıya.
Kaynar dururlar semaver gibi.
Onlar öğretti bana sevgiyi.
Gözleri çıra gibi yanar,
Ak badem olur tenleri,
Güvercin kanadına benzer elleri.

Eritip yüreğimde sevgiyi, acıyı özlemi
Kurşun döker gibi döktüm tası.
Her biri bir başka biçim aldı.
Oyunlarda şeytanların aynası.

İşte doğrusu sözgelimi
Dokuyup yol üstüne attıklarım
Birer küçük köylü kilimi.

EDEBİYATÇILARIMIZ KONUŞUYOR

(...)

– Vezinsiz kafiyesiz şiir modası çıktığı sırada on iki yıl kadar önce ilk şiirlerimi yayımlamıştım. Başkalarının da kabul ettiği gibi, o modaya kapılmadım. Bildiğime devam ettim. Çünkü vezinsiz kafiyesiz şiirlerde de biçim özeni bulunduğu pekâlâ belli oluyordu. Böyle olmasaydı bile tuttuğum yolu seçtikten sonra, sakatlığını anlamadan, ne diye bırakaydım. Esasen şiirlerim, yalnız vezne kafiyeye dayanan şiirlere benzemiyordu. Bir de şunu belirtmek isterim Bu bahsettiğim şairlerde sonradan şekil endişesi, hattâ şeklin ta kendisi adamakıllı göründü. Ben de kendime göre bir biçim ardında koşmuş, başka ezgi ve deyişler bularak kendimce konuşmaya çalışmıştım. Ondan sonra bir değişme olmuş mu, olmamış mı bilmiyorum. Bence en esaslı fark, eserin güzel veya çirkin oluşundandır. Bu bakımdan olumlu olumsuz bir değişme olmuştur herhalde. (...)

(1953)

ŞİİR ÜSTÜNE

İnsanlık tarihinde hemen bütün sanat dalları bilimden eskidir. Şiir ise, en eski sanatlardan biridir. Buna karşın, örneğin müzik, resim, tiyatro gibi hemen bütün sanatların öğreti kuralları bulunduğu halde, şiir yazmanın hiçbir kuralı yoktur. Osmanlı edebiyatı döneminde vezin kafiye kitapları vardı. Bugün geçersiz olan bu ilkel öğretinin o dönem için bile şiirin kurallarını oluşturduğu söylenilemez. Kaldı ki, binlerce yıldan beri şiir sanatının yeterli bir tanımı (tarifi) bile yapılamamıştır.

Öbür yandan, hiçbir sanat dalını insanlar bu denli kolay sanmamıştır. Herkesin resim yapması, tiyatro oynaması, çalgı çalması, hatta türkü çağırması bile olağan değilken, her aklına esen şiir yazabilmektedir. Bu durumun yukarıda açıkladığım nedenlerden doğduğu da bir gerçektir. Şiir yazmaya girişmemiş pek az kişi vardır. Yazdıklarının sanat yapıtı olduğunu sananların yüzdesi de şaşırtıcı ölçüde çoktur. Burada garip bir durum ortaya çıkıyor. Öbür sanat dallarında o türlerin yaratıcısı olmayı akıllarından bile geçirmeyen yüz binlerce, milyonlarca seyirci, dinleyici varken, şiirin okuyucusu pek azdır. Hele 20-25 yaşlarını aştıktan sonra, eskiden şiirden bir şey anladıklarını sanıp, sevip okuyanlar da bu tutkularını gittikçe bir yana atarlar. Ne var ki, okuyucu sayısı gittikçe azalsa da yazanların sayısı aynı ölçüde azalmaz. Gerek bizde, gerekse başka ülkelerde şiir kitapları pek az alıcı bulur. Alıcı bulan şiir kitaplarını bile ne satıcılar alır ne de basımevleri ilgi gösterir. Bu yüzden şiir bir bakıma "mahkûm" bir sanattır.

Şiirin bütün bu koşullar içinde en ilkel, en yalın, en öz bir sanat türü olarak kaldığını söylemek yanlış bir yargı olmaz. Buna koşut olarak şiirin, insanın kendi anadilinin çalgısında söylenen bir türkü olduğu düşünülebileceği gibi, gerçek şiirin de ulusal bir çalgıyla çalınan bir ezgi olduğu da düşünülebilir. Bu yüzden şiir, bütün ilkelliğine, kuralsızlığına, başıboşluğuna karşın sanatların insana en yakını ve belki de en soylusudur.

ŞİİRDE YAPI

Öğrenciliğimizde şiirin de, manzumenin de tanımını bize yanlış öğrettiler. Yanlış olduğunun farkındayım ya, doğrusunun

nasıl olacağını da, öğretmenliğimde bile anlayamadım. Ben de öğrencilerime, bu konuda doğrudan çok yanlış şeyler öğrettim. Ölçülü uyaklı şiirlerin çoğuna manzume denilirdi. Şiirde genellikle ölçü uyak kalkınca insanın usuna şu soru geliyordu Artık manzume yazılmıyor da her önüne gelen şiir mi yazıyordu?

Bir de, şimdilerde bile, özellikle şiirde, bir içerik, bir de biçim bulunduğu yinelenir durur. Sanki başka şeyler yokmuş gibi. Oysa, bütün sanat ürünlerinde içerik de, biçim de birer ilk öğedir. Onların da üstünde, önemli olan yapıdır. Yazın öğretmenleri de, eleştirmenler de genellikle yapıyı uslarına bile getirmezler. Varsa içerik, varsa biçim.

Gerçekte, ne içerik, ne biçim öyle tek başlarına belirli nitelik göstermezler. Havadaki oksijenle hidrojen nasıl belirsizse öylece kişiliksizleşirler. Nasıl hidrojenle oksijen ya da klor sodyum birleşince bileşke nitelikli, kişilikli olarak ortaya çıkarsa, bütün sanat türlerinde de biçimle içerik birleşince yapı ortaya çıkar. Hele şu ilkel, şu kuramsız, şu ele avuca sığmaz şiirde.

Ben kendi payıma, ne konuyu, ne içeriği, ne biçimi tek başlarına düşünmem. Üçünü birden düşünürüm. Kaynak ustası nasıl tüpteki gazı, havadaki oksijeni ve çubuktaki metali bir araya getirince bunlardan çok farklı olan kaynağı ortaya çıkarırsa, ben de içerikle biçimi uç uca getirip denk düşürdüğümde işte o kez basarım kaynağı. Bu ortaya çıkan yapıdır. İçerik de biçim de gerilerde kalır.

Günümüzde manzume tarihe karıştı. Ama onun yerine yapı daha belirginleşti. Bırakalım, yazın öğreticileri, yine içerikten, biçimden söz etsinler. Biz yapıya bakalım. Onlara da, şiirde yapının farkına varmadan yazıp duran ozanlara da "yazık" diyelim.

(1979)

BİÇEM

Şiir deyince akla en önce gelen öğelerden biri, belki de en kapsamlısı biçemdir. Neden, bilmem? Yazıncılar biçemi şiirden çok düzyazıda aramış, düzyazıda konuşmuşlardır. Oysa, düzyazı, bütün yazın türlerinde şiire bakarak daha geniş, daha gevşek, daha az yoğundur. Şiir öyle mi? Gerçek şiir, Cemal Süreya'nın söylediği gibi, "tabanca kabzasına kazılmışçasına" tümlenmiş, sıkı

ve yoğundur.

Divan şiirimizde Baki bütün yüzyıllardaki ozanlarımızdan daha az yapıt, küçük bir divan bıraktığı halde o denli büyük olmuştur. Bunun baş nedenini Baki'nin biçeminde görmeliyiz. Baki'nin tek dizesi bile yazanını hemen belirler. Kanımca, Nedim de büyüklüğünü o çeşmeler gibi gür, sevinç dolu, aydınlık biçemine borçludur.

Türkülerimizin de hangi bölgede yaratıldığı ya da biçim bulduğu yine biçemlerinden anlaşılır. Halk ozanlarımıza gelince, Yunus, Karacaoğlan, Pir Sultan Abdal ve Dadaloğlu'nun kişilikleri yine de en çok biçemlerinde görülüyor.

Çağımızda Nâzım Hikmet, Dağlarca elbette birer biçem ustasıdır. Ne diyeyim, bağışlansın, son şiirlerinde her ikisinin de, özellikle Dağlarca'nın belki de öykünenleri çok olduğundan, biçemleri biraz belirsizleşmiş, solmuştur.

Orhan Veli, daha sonra Behçet Necatigil, şiiri şiir yapan öğelerden çoğunu bozmaya çalıştıkları halde, biçimsizlik onlarda belirgin birer biçem olmuştur.

Günümüzün iki yıldızı Yaşar Miraç ile Ahmet Erhan da, daha ilk şiirlerinde biçemlenmeyle birlikte oluşmakta. Kaplumbağa yumurtasından kaplumbağa, kuş yumurtasından da kuş çıktığı gibi, biçem de kendi ozanından gelmektedir.

Biçem nasıl oluşuyor? Bu soruyu yanıtlamak o denli kolay değil. Ne var ki, ipuçları da var. Eskilerin dediği gibi, "biçem, kişinin tüm kendisidir" Gerçekte, kişiliksiz kişilerin bile kendilerine özgü davranışları, konuşuşları, yüz anlamları vardır. Bunlar bile bir biçem oluşturur. Ne var ki, bu kimseler sanata özenseler, kişiliklerini sanata kolayca aktaramazlar. Biçeme ulaşabilmeleri sanatçı niteliklerine bağlıdır. Şiir öbür yazın türleri içinde en ince dokulu en yoğun olanıdır. Bu nedenle de şiirde biçem daha belirgin bir niteliktir.

Ozanın ele aldığı konular, dili, doğaya, insana bakış açısı, toplumsal ilişkileri, sezgileri, yapıyı kuruş yöntemi onun kişiliğiyle biçemi arasında bir köprüdür.

Biçem her şey değildir. Ama, sanatta, özellikle şiirde çok şeydir.

Bizim kuşakta (şimdi, 1945-50'den sonra ortaya çıkanlar nedense kendilerine 1940 kuşağı diyorlar) herkes belirgin biçemiyle yazın alanında göründü. Ne var ki, yıldan yıla, türlü nedenler-

le kendi biçemini eritenler, ya da biçemi unutanlar oldu. Bunları için, "Şiiri mi unuttular, yoksa?" denilebilir mi? Orasına karışmam. Lafla peynir gemisi yürümez. Yürürse ne olur? Biçem de yürür, yitip gider.

(1979)

"BİR DÜŞÜNSEL TABANA OTURAMAMANIN EKSİKLİĞİ İÇİNDEYİZ"

İlk kitabınızdan Yangın*'a kadar şiir çizginize baktığınızda şiirinizi oluşturan kaynakları saptayabilir misiniz?*

– Roman da, öykü de, tiyatro da, çocukluğumdan beri bana yapay göründü. Daha doğrusu başkalarının bu türlerdeki yapıtlarını doğal saydım da, yalnızca kendim için yapay olmadığına inanamadım. Bu nedenle, o türleri denemeye bile hiç başvurmadım.

Şiir, benim için tek anlatım kalıbıdır. Konuşmak, anlatmak neyse, benim için şiir de odur. Bu nedenle, konularım sınırlı, anlatımım daldan dala atlayıcı görünse bile, ben şiirlerimle konuşma gereksinmemi karşıladım. Hani "insan konuşan bir hayvandır" tanımı vardır. Bana göre şiir de onun gibi bir şey. "İnsan şiir yazan bir hayvandır."

Elbette, şairler de her şeyi nasıl konuşuyorlarsa, her konuyu da yazabilirler. Tabii yazabilirlerse. İlk şiirimden, son yazdıklarıma kadar, neyi anlatma olanağı, daha doğrusu yeteneği bulabildimse onu yazdım. Ne modaya kapıldım, ne de, "şu konuyu ele alırsam daha etkili olurum, daha çok beğeni kazanırım" diye düşündüm... Belki de şiire az zaman ayırdığımdan, belki az okuduğumdan, belki de yeteneksizliğimden, o basit, küçük şiirleri yazarken çok güçlük çekiyorum. Yarım saatte düzene koyduğum şiirler olmuştur. Ne var ki o yarım saatlik iş, aylar boyu süren bir arayışın ürünüdür. Bunun yanı sıra hiçbir zaman değişikliğe, özgünlüğe, şaşırtıcılığa yönelme isteğini duymadım. Büyük şeyler aramadım. Yalnızca "kendimi konuşmak" istedim.

İlk şiirinizi yayımladığınızda etkisi altında kaldığınız şair ya da akım var mıydı?

– Bağışlayın, ben kendimin hem ustası, hem çırağıyım. On sekiz, on dokuz yaşımdan sonra yazdıklarımdan birçok şiir *Adamın Biri*'nde, *Rüzgâr*'da çıktı. O örnekler bu düşüncemi doğru-

lar sanırım... "Akım" konusuna gelince, hele onu hiç düşünmedim. Kanımca, akımlar yoktur, şairler vardır. Her kişilikli şair bir akımdır..

Halk şiir geleneğinin, geniş anlamda folklor öğelerinin sizin şiirinizdeki yeri nedir?

– Halk şiirimizden en çok yararlananlardan biri olduğum sanılır. Halk ozanlarına hiç özenmediğimi söyleyebilirim. Ama onlardan az da olsa algılanmış olabilirim. Halk şiirlerinden çok halk şiir geleneğini sevdim. Türküleri severim. Dikkat edilirse halk şairlerine özenenler başka biçimde yazmıştır. Türkülerin etkisi başka, ne var ki, asıl önemli olan rakıyı imbikten çekmektir.

Çağdaş Türk şiirinin hangi özellikleri içerdiğini, dünya şiiri içindeki yerini belirleyebilir misiniz?..

– Çağdaş Türk toplumu, hâlâ "akıl çağı"ndan geçmemişliğin dar çemberinde kıvranıyor. İster benim gibi, düz, sade şiir yazanlar, ister şatafatlı düşünsel görünen bir şiir kabuğuna sığınanlar, hepimiz bu toplumun çocuklarıyız ve bir düşünsel tabana oturamamanın eksikliği içindeyiz. Bu nitelik toplumumuz için de, yazınımız için de çok önemli. Hele şiirimiz için?.. Dolaylı da olsa büyük yoksunluk.

Sorular Doğan Hızlan
(Cumhuriyet gazetesi, 26 Mart 1981)

TÜRK MAVİSİ

Her sanatçının kendine özgü bir oluşumu vardır. Yaşadığı ortam, yaşantılarının ayrıntıları, düşünsel yapısı, zevkleri, sezgileri ve dünyayla olan ilişkileri... Bütün bunlar çerçevesinde uyguladığı biçem ve yöntemler.

Şiirimin kökenleri, elbetteki çocukluğuma dayanır. Babam ilkokul çıkışlı fakat çok okuyan bir adamdı. Ailem, doğulu, zengin değil, belli ölçüde görgülü de sayılmaz. Göç etmiş bir aile. Zor buldukları bir erkek çocuk, şımartılmış... O benim. Evde şımarıktım, okul yaşantımda da şaşırtıcı bir sevgi gördüm öğretmenlerimden. Belki küçük ve yatılı öğrenci olmamdandır.

Yaşantımda güzel bir rastlantı da, ben orta ikinci sınıftayken, Sivas Lisesi'ne Ahmet Kutsi Tecer'in gelmesidir. Ahmet Kutsi çok yeni bir rüzgâr estirdi. Bu Anadolu'ya ve Türk folkloruna açılış

rüzgârıdır. Sivas bölgesindeki halk ozanlarını topladı. Halk Ozanları Koruma Derneği'ni kurdu. Ben iki üç yıl, bu ozanlarla beraber yaşadım. Ders aralarında, okul bahçesinde, taşlar üzerinde saatlerce konuşurduk. Hiçbir zaman halk şiirini taklit etmedim ama bu rastlantı benim yapımı oluşturdu.

Kültür Haftası Dergisi'nde, Fazıl Hüsnü'nün şiirleri çıkardı. Daha ortaokuldayken, bir sevgili bekler gibi beklerdim o dergiyi. Lisedeyken çağdaş edebiyatı bilirdim. Ahmet Muhip benim en sevgili şairim. Cahit Sıtkı da öyle.

Edebiyat öğrenimi yapmazsam şair olamam sanıyordum. Yüksek öğretmen okulu sınavı için, İstanbul'a, bir ay önceden gittim. Kitaplıkta çalıştım, bir arkadaşımın verdiği ders notlarını okudum. Sınava öyle girdim. Geliyom, gidiyom diye konuşan, sakalı bitmemiş bir oğlan birincilikle kazanıyor... Çok sükse yaptım. Bütün bunlar rastlantı ama başarılı bir öğrenciliğim oldu.

Babam küçük bir devlet memuruydu. Kasabanın memurlarıyla evde toplanır içki içer, konuşurlardı. Suikast davasından asılan Erzurumlu milletvekilleri nedeniyle Atatürk'e kızarlar, saygısızlık ederlerdi. Tepki duyardım.

Yüksek Öğretmen Okulu'nda, bugünkü M.H.P.'lilerin ağababalarının arasına düştüm. Cahit Okurer, Mehmet Kaplan, Mümtaz Turhan... Bunlar Atatürk ve ilerici düşmanıydılar. Bana sahip çıkmak istediler. Hatta yüklenme senedimi (bu senet olmazsa Yüksek Öğretmen Okulu'nda yatılı okuyamıyorum) yapmak istediler. Kabul etmedim. Büyük savaşlar verdim onlara karşı.

Ben politikayı sevmem. Politika sevmemek başka, uygar olmaya çalışmak, haksızlığa karşı çıkmak başka şeydir. Fizik gücüm yoktu ama yiğittim. Babamlara nasıl tepki duyduysam bunlara da tepki duydum. Bu tepki, Atatürkçülük olarak ortaya çıktı. Bağnaz bir Atatürkçü oldum.

Her toplumun, kendine özgü temsilciler çıkarması mümkündür. Biz, Kurtuluş Savaşı sonrası Türk toplumunun potansiyelini temsil ediyoruz.

Benim şiirim yaşayan şiir. Bir insanın tepkisi ve yaşamı. Ben, umutsuz, sevinçli, küskün, âşık olabilirim. Bütün bunların hepsi şiirime yansır.

Kafamdaki düşünceleri, duygularımı bir arkadaşıma anlatır gibi, nutuk çekerek değil, konuşur gibi söylerim şiirimi. Şiiri bir anlatı, bir mektup gibi düşündüğüm için, Türkiye'nin sosyal ya-

pısını, Türk insanını, Anadolu'yu yansıttım.

Bana göre tek bir şiir vardır. O da, insanın kendi düşüncelerini, kendi duygularını, kendine özgü bir dille anlatması.

Madencilerin grevinden söz ettiniz. Ben şimdi şiir yazsam, Cahit Külebi'nin, olaylar karşısındaki düşünce ve duygularını anlatırım. Kendimi ne bir işçi yerine koyarım, ne ona alkış tutarım... Hapiste yatmamış biri hapisaneyi ne bilir?.. Bence, hapisteki adama karşı duygularını, düşüncelerini anlatabilir ancak.

(...)

Cemal Süreya bir gün bana "Senin şiirin daha yetmiş yıl yaşar, çünkü bu millet daha yetmiş yıl ilkellikten kurtulamaz," dedi. Bu, latife de olsa bir gerçeği vurguluyor Benim şiirde köylüyü, halk atmosferini yansıttığım gerçeğini... Oysa halk şiirinden aktarma Cemal'de daha çoktur.

İlkel kalmamızın elbette nedenleri var. Bin yıllık geçmişi olan bir ülke düşünün. (Bin yıllık diyorum, bence Anadolu uygarlığı bir bütündür.) Bu ülkenin varlığına, kendilerinin ağalık etmesi gerektiğini söyleyenler, ne yazık ki, gelişmesini önlemek için ellerinden gelen her şeye başvuruyorlar.

Oğuzlar sekizinci yüzyılda, Anadolu'ya geldiklerinde, Anadolu baştanbaşa tiyatrodur, müziktir, sanattır. Küçücük bir Samsat köyünden bir Likiyanus çıkıyor. Bugünkü birkaç milyonluk İstanbul'da kaç düşünür var?

(...)

Nâzım'ın şiirleri siyasaldır. Nâzım'ın ilk ve son şiirlerini beğenmem. İlk şiirleri kötüdür, bu da onun çalışa çalışa şair olduğunu gösterir. *Bedreddin* ve *Kuvayi Milliye Destanı* tanrısal yapıtlardır. Nâzım, benim için çok büyük şair. Ama ben ona hiç özenmedim.

Behçet Necatigil ise, bir Batılı gibi, kendini sürekli geliştiren bir insandı.

Şiir ilkel bir sanat türüdür. Çağımızın sanatı tiyatro, sinema, müzik olabilir.

Şiirde orta olmaz. Öylesine kendi kendisi olan bir alan ki şiirde ortaya yer yok. Şairin kendine özgü dili, kendine özgü dünyası, biçimi, biçemi olması gerekir. Şiir hepsini içeren kimyasal bir oluşumdur. Bu oluşum sanatsal nitelikteyse yaratıdır.

Günümüz şiirine gelince... Toplum kültürümüz çok yufka, taban yok. Bence şiirde de büyük bir gelişme yok. Şiirimizin te-

meli düşünsel, bilimsel değil. Genellikle, kişisel yeteneğin ortaya çıkmasıyla kendini gösteriyor. Yani, bir çeşit doğal kaynak.

Zaman zaman güzel şiirler var. Bir Orhan Veli gibi sürekli, bir Fazıl Hüsnü gibi şaşırtıcı olana rastlamıyoruz.

(...)

Neruda özgünlük için neler söylemiş "Ben özgünlüğe inanmıyorum. Özgünlük, başdöndürücü uçurumun derinliklerinden, çağımızın bulup çıkardığı tanrıcıklardan biridir. Ben dilde kişiliğe, biçimde kişiliğe, sanatta her alanda yaratıcılığa inanırım. Ama, bu çileden çıkarıcı özgünlük çağcıl bir buluştur ve seçim palavrasıdır."

Neruda'nın bu sözlerine katılıyorum.

Türkiye'de düşünce olmadığı için eleştiri de yok. Biz zaten günübirlik yaşayan bir toplumuz.

Türkiye'nin ortamı da eleştiriye uygun değil. Sanatçıyı, nitelikleri dışında, birtakım nedenlerle değerlendirme alışkanlığı var. Politik ilişkiler, toplumsal ilişkiler, kadın veya erkek oluşu gibi.

(...)

Biz gençliğimizde marksizme sevgi duyduk. Neden biliyor musunuz? Marksizmi biz hep, insanların birbirlerine karşı namuslu, sevecen olmaları şeklinde düşünüyorduk... Bence marksist olmak bir ahlak meselesidir. Ahlaksız insan marksist olamaz. Bütün insanların ahlaklı olması da mümkün değil. Belki marksizmin, şimdilik, başarıya ulaşamamasının nedenlerinden biri de budur.

Sanatçı olmak için ille de iyi insan olmak gerekmez. (...)

(Zerrin T. Şahin ile yaptığı konuşmadan, 1991)

YAŞAMÖYKÜSÜ

Cahit Külebi 20 Aralık 1917'de Tokat'ın Zile ilçesine bağlı Çeltek köyünde doğdu, 20 Haziran 1997'de İstanbul'da öldü. Ortaöğrenimini Sivas Lisesi'nde 1936'da tamamladı. İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü 1940'ta bitirdi.

Antalya Lisesi'nde (1942-45), Ankara Devlet Konservatuvarı'nda (1945-54) ve Ankara Gazi Lisesi'nde (1954-56) edebiyat öğretmenliği yaptı. 1956'da Milli Eğitim Bakanlığı'nda milli eğitim müfettişi oldu. 1960-64 arasında kültür ateşeliği ve öğrenci müfettişliği göreviyle İsviçre'de bulundu. Dönüşünde Milli Eğitim Bakanlığı başmüfettişliği (1964-69) ve kültür müsteşar yardımcılığından (1969-72) sonra emekliye ayrıldı.

1983'e kadar Türk Dil Kurumu'nda görevler aldı. Son görevi bu kurumun genel yazmanlığıydı.

İlk şiirleri, 1938'de, Nazmi Cahit imzasıyla, "Gençlik" dergisinde yer aldı. 1940'larda "Varlık", "Söz", "İnsan", "Yaratış" gibi dergilerde şiirleri basılan gözde bir genç şairdi.

1946'da ilk şiir kitabı olan *Adamın Biri*'ni yayımladı. Kent yaşamına uyum gösterme çabasındaki kırsal kesim insanının duygularını işlemeyi 1949 tarihli *Rüzgâr*'da da sürdürdü.

1952'de yayımlanan *Atatürk Kurtuluş Savaşında* adlı yapıtı, Nevit Kodallı'nın *Atatürk Oratoryosu*'nun temelini oluşturdu.

1954'te yayımlanan *Yeşeren Otlar* adlı kitabıyla Türk Dil Kurumu'nun 1955 Edebiyat Ödülü'nü, 1980'de yayımlanan *Yangın*'la ise 1981 Yeditepe Şiir Ödülü'nü kazandı.

1965 tarihli *Süt*'ün ardından, 1969'da *Şiirler* adıyla toplu şiirlerini, 1973'te *Türk Mavisi* adıyla yeni şiirleriyle eski şiirlerinden seçmeleri, 1977'de *Sıkıntı ve Umut* adıyla yine toplu şiirlerini yayımladı. Tüm şiirleri ise 1982'de *Bütün Şiirleri* başlığı altında yayımlandı.

1985'te dostları Oktay Akbal ile Sami Karaören'in çabalarıyla *Şiir Her Zaman* adını verdiği kitabında yazıları ile konuşmaları bir araya getirildi.

1986'da yayımlanan *İçi Sevda Dolu Yolculuk* adlı kitabında

anıları yer aldı.

Cahit Külebi, yapıtlarında, yetişip içinden geldiği ve çok iyi tanıdığı köy çevresine, doğaya, köy kökenli insanın duygularına, yaşantılarına, kentteki köylünün durumuna geniş yer vermiş, gerçekçi bir yaklaşımla ele aldığı konuları ustalıkla işlemiştir. Şiiri yapmacıktan uzak, içtenlik ve sevgi doludur. Dışında kalmasına karşın çeşitli akımlardan, bu arada geniş ölçüde Halk şiirinden yararlanmış, yalın bir anlatımla sağlam yapılı şiirler yazmış ve çok sevilen bir şair olmuştur. Çağdaş Türk şiiri içinde apayrı bir yeri olan Külebi sonraki kuşakları, özellikle Köy Enstitüleri'nden yetişen sanatçıları etkilemiştir.

(*Ünlüler Ansiklopedisi*'nden geliştirilerek)

YAPITLARI

Şiir *Adamın Biri,* 1946; *Rüzgâr,* 1949; *Atatürk Kurtuluş Savaşında,* 1952; *Yeşeren Otlar,* 1954; *Süt,* 1965; *Şiirler,* 1969; *Türk Mavisi,* 1973; *Sıkıntı ve Umut,* 1977; *Yangın,* 1980; *Bütün Şiirleri,* 1982; *Güz Türküleri,* 1991.

Yazılar, Konuşmalar *Şiir Her Zaman,* 1985.

Anı *İçi Sevda Dolu Yolculuk,* 1986

Adam Yayınları'nda Cahit Külebi'nin şiirleri

Bütün Şiirleri (*Adamın Biri*; *Rüzgâr*; *Yeşeren Otlar*; *Atatürk Kurtuluş Savaşında*; *Süt*; *Türk Mavisi*; *Yangın*; *Güz Türküleri*), 1982.

İÇİNDEKİLER

Istanbul 7
Hasret 8
Hikâye 9
Sıvas Yollarında 10
Harp İçinde 11
Çarşı 11
Adamın Biri 12
Yirminci Yüzyılın İlk Yarısı 14
Uçak Yolculuğu 15
Mehmet Ali 16
Mehmet Ali'nin Beşiği... 16
Otobüs 17
Tabanca 17
Çiçekle Konuşma 17
Yurdumuz 18
Çare 19
Rüzgâr 20
Cebeci Köprüsü 21
Şimdi 22
Yakınma 23
Kadınlar 24
Deniz Kıyısı 27
Çocuklar 28
Kuşun Hikâyesi 30
Yolculuk 31
Zerdali Ağacı 32
Karacaoğlan'a 34
Nurullah Ataç'a 34
Dostlara Türkü 35
Yurdum 36
Ölümlü İnsanlar İçin 37
Atatürk'e Ağıt 38
Son 40
Paris 41
Tokat'a Girerken 42
Küçük Haberci Bulut 43
Farenin Ölümü 44
Kayıp Sevda 45
Tek Tanrı Sevi 46
Varsağı 47
Basmane 48
Yurt 49
Yitmiş 50
Giden 51
Bilinmeyen 52
Bir Damla Deniz 53
Bir Bataklık Türküsü 54
Bir Mutsuzluk Türküsü 55

ŞİİR ÜSTÜNE
Şiir Yöntemim 57
Edebiyatçılarımız... 58
Şiir Üstüne 59
Şiirde Yapı 59
Biçem 60
Bir Düşünsel Tabana... 62
Türk Mavisi 63

YAŞAMÖYKÜSÜ 67
YAPITLARI 69

Şiirlerinden seçmeler
Şiir üzerine düşünceleri
Yaşamı
Yapıtları

Cahit Külebi'nin ilk şiirleri, 1938'de, Nazmi Cahit imzasıyla, "Gençlik" dergisinde yer aldı. 1946'da ilk şiir kitabı ola *Adamın Bırı*'ni yayımladı. Kent yaşamına uyum gösterme çabasındaki kırsal kesim insanının duygularını işlemeyi 1949 tarihli *Rüzgâr*'da da sürdürdü. 1952'de yayımlanan *Atatürk Kurtulus Savasında* adlı yapıtı, Nevit Kodallı'nın *Atatürk Oratoryosu*'nun temelini oluşturdu. Cahit Külebi, yapıtlarında, yetişip içinden geldiği ve çok iyi tanıdığı köy çevresine, doğaya, köy kökenli insanın duygularına, yaşantılarına, kentteki köylünün durumuna geniş yer vermiş, gerçekçi bir yaklaşımla ele aldığı konuları ustalıkla işlemiştir. Şiiri yapmacıktan uzak, içtenlik ve sevgi doludur. Dışında kalmasına karşın çeşitli akımlardan, bu arada geniş ölçüde Halk şiirinden yararlanmış, yalın bir anlatımla sağlam yapılı şiirler yazmış ve çok sevilen bir şair olmuştur.

ISBN 975-418-448-8